

Een optimistische boodschap...

Citation for published version (APA):

Duijn, van, C. J. (2005). *Een optimistische boodschap...* (Rede ter gelegenheid van de opening van het academisch jaar ...; Vol. 2005-2006). Technische Universiteit Eindhoven.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/2005

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

Een optimistische boodschap....

Toespraak door Hans van Duijn, rector magnificus TU/e,
bij de opening van het academisch jaar 2005-2006
op maandag 5 september 2005

(embargo tot maandag 5 september 2005, 16.00 uur)

Dames en heren, beste collega's en vooral beste studenten.

De opening van het voor ons liggende academische jaar, zeker in de vorm die wij eraan hebben gegeven, is een feest voor iedereen. Ik zal dat feest dan ook niet bederven met een lang, somber en politiek getint verhaal. Nee, ik ga u een hart onder de riem steken met een optimistische boodschap. Deze boodschap serveer ik in de vorm van vijf oproepen, die ik kort zal uitwerken:

- (1) maak een fantastische happening van het tiende lustrum van onze universiteit;
- (2) laat zien dat ingenieurs oplossingen kunnen bedenken voor de belangrijke vraagstukken van onze moderne wereld;
- (3) geef ruimte en vrijheid aan goede onderzoekers;
- (4) voer alleen de meest noodzakelijke onderwijsveranderingen door, maar doe dat dan wel goed; en tot slot
- (5) profiteer van de samenwerking tussen de drie technische universiteiten in ons land.

(1)
Ik begin met het tiende lustrum van de TU/e.

In het nu startende academische jaar viert onze universiteit haar vijftigste verjaardag. Heel anders dan bij haar oprichting leven we momenteel in een tijd van ranking.

Universiteiten worden gerankt naar een veelheid van parameters: aantallen studenten, tevredenheid bij studenten, bekendheid bij het bedrijfsleven, tweede en derde geldstroom, percentage vrouwelijke medewerkers en aantal buitenlandse studenten.

We wachten de resultaten dikwijls met enige spanning af.

Echter, met volle overtuiging kan ik u zeggen dat de in 1956 opgerichte Technische Hogeschool Eindhoven inmiddels behoort tot de beste universiteiten van Europa. De Europese Unie plaatst ons wat betreft wetenschappelijke invloed op de derde plaats na Cambridge en Oxford.

Daar mogen we met recht trots op zijn.

Net als op het feit dat Zuidoost-Nederland, met Eindhoven als kern, nu geldt als een van de meest innovatieve regio's van Europa.

Eindhoven Brainport.

Eindhoven Technology Hotspot.

Eindhoven Leading in Technology.

Deze onderscheidende positie heeft de regio in sterke mate te danken aan onze universiteit, aan de samenwerking met onze universiteit.

Want het zijn wel vooral ónze Eindhovense ingenieurs, die hier in de regio als onderzoekers, ontwikkelaars, managers en ondernemers voor nieuwe high tech bedrijvigheid zorgen. Talloze nieuwe producten, systemen en processen konden in Zuidoost-Nederland worden ontwikkeld dankzij onderzoeksresultaten van onze universiteit.

De meeste in onze regio ontwikkelde innovaties vinden hun bron in het werk van onze universiteit.

Er is dus voldoende reden om de TU/e volgend jaar eens onbescheiden in het zonnetje te zetten. We pakken flink uit met een ambitieus lustrum-programma.

Als we er allemaal onze schouders onder zetten, wordt de vijftigste verjaardag van onze universiteit zonder enige twijfel een fantastische happening, een happening waarin we onze geschiedenis, onze wetenschap en onze technologie luid en duidelijk zullen presenteren.

(2)

Ik stap over op mijn tweede onderwerp, de ingenieur als probleemoplosser.

We leven in sombere tijden. De media presenteren ons vrijwel dagelijks beelden van een wereld, die op een crisis lijkt af te stevenen. De economie zit te lang in een dip, de kloof tussen arm en rijk wordt maar niet kleiner en de oprukkende vervuiling van het milieu leidt tot een ongewenste klimaatverandering en die weer tot ongekende natuurrampen. Daarbij komen nog de vergrijzing, de files, het terrorisme, de onveiligheid, noem maar op! En dit alles is dan nog maar een greep uit wat ons regelmatig aan kommer en kwel wordt voorgeschoteld.

Tegen deze achtergrond kan ik op zich wel begrijpen dat de publieke opinie steeds pessimistischer wordt.

Maar ik vind tegelijk dat we dat niet moeten laten gebeuren.

We moeten tegengas geven door nieuw elan te laten zien. Juist vanuit een technische universiteit kunnen we hierin het goede voorbeeld geven. Problemen vragen om een oplossing en daarin ligt nu juist onze kracht. Goed beschouwd leven we in gouden tijden.

Immers, wij weten bruggen te slaan tussen fundamenteel onderzoek en maatschappelijke noden.

Wij weten nieuwe kennis om te zetten in praktische oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

En wij leiden de probleemoplossers van de toekomst op.

Want dat zijn ingenieurs: probleemoplossers.

Zij zijn bij uitstek in staat complexe vraagstukken wetenschappelijk te analyseren en - op basis daarvan - werkzame oplossingen te ontwikkelen.

Net als in het verleden kunnen ingenieurs ook nu en in de toekomst nieuwe kansen creëren voor duurzaamheid, veiligheid, gezondheid, welzijn en welvaart. Maar dan moeten die ingenieurs er wél zijn.

Het is daarom van groot belang jonge mensen met overtuigingskracht te laten zien dat ingenieurs oplossingen bedenken voor belangrijke maatschappelijke noden en vraagstukken. Dat je na een studie aan onze universiteit een concrete bijdrage kunt leveren aan de verwezenlijking van een betere wereld. En dat een studie aan onze universiteit een basis biedt voor een onafhankelijk leven: want het bezit van kennis maakt je onafhankelijk en vrij.

Natuurlijk, een technisch-wetenschappelijk opleiding is niet gemakkelijk, zeker niet aan een prestigieuze universiteit als de onze. Wij leiden onze studenten immers niet op voor de baan en de waan van de dag, maar voor een levenslange loopbaan. Een afwisselende, uitdagende, lucratieve en maatschappelijk nuttige loopbaan. Wij bieden daarvoor een basis waar onze afgestudeerden een leven lang mee vooruit kunnen. Die basis geeft ze de mogelijkheid voortdurend zelf nieuwe ontwikkelingen op te pikken en hun koers af te stemmen op telkens nieuwe behoeften en vraagstukken. Als Eindhovense ingenieur kun je dus alle kanten op. Over een optimistisch toekomstperspectief gesproken ...

(3)

Tot zover mijn pleidooi voor het ingenieursberoep.

Ik kom nu te spreken over het ónderzoek aan onze universiteit. Dat onderzoek is over het geheel genomen van excellent niveau en dat zullen we zo houden.

Ik zie mijn rol hierin als rector magnificus vooral als een faciliterende.

Baanbrekend onderzoek komt alleen tot stand wanneer goede onderzoekers de nodige ruimte en vrijheid krijgen. Ook als hun ideeën niet volledig passen in de dichtgetimmerde strategiepaden van de universiteit. Of in de korte-termijnbehoeften van het bedrijfsleven en de politiek.

Wijsheid begint zeker voor een deel bij eígenwijsheid.

Daarom roep ik de wetenschappelijke staf van onze universiteit op eigenwijze ideeën, visies en plannen vooral aan mij kenbaar te maken. Ik zal me ervoor inzetten dat het wetenschapsbeleid van onze universiteit rekening houdt met die ideeën, visies en plannen en waar mogelijk kansen biedt om ze te realiseren. De deur bij het College van Bestuur staat altijd voor u open.

(4)

Wat het onderwijs aan onze universiteit betreft, zou ik een zélfde soort oproep willen doen.

Het onderwijsbeleid mag niet alleen een zaak zijn van beleidsmedewerkers, onderwijskundigen en onderwijsmanagers. Echt academisch onderwijs wordt gekenmerkt door verwevenheid met onderzoek en dús door een meester-gezelrelatie tussen docent/onderzoeker en student.

Daarom is het zo belangrijk dat de discussie over de vernieuwing van ons onderwijs er weer vooral een wordt van de inhoudelijk verantwoordelijken, dus primair van de docenten en onderzoekers. En daarnaast, en zeker niet minder belangrijk, natuurlijk ook van de studenten.

Verder moeten we volgens mij niet proberen met alle vernieuwingswinden mee te waaien. We kunnen niet op duizend fronten tegelijk aan onderwijsvernieuwing werken en de zaak voortdurend op z'n kop zetten. We moeten keuzes maken. Liever een paar veranderingsprojecten, waar we echt wat in zien, goed doen dan vruchteloos worstelen met tientallen projecten, die we alleen maar gestart zijn omdat anderen met soortgelijke initiatieven bezig zijn.

Concreet stel ik voor de komende jaren de hoogste prioriteit te geven aan de volgende projecten:

1. Het realiseren van een uitdagend en verdiepend pre-university programma voor VWO-leerlingen met interesse in een technisch-wetenschappelijke opleiding. De scholen uit onze regio zien het belang hiervan in en de tijd is rijp voor een initiatief van onze kant.
2. Het vergroten van de mogelijkheden voor onze studenten om hun studieprogramma af te stemmen op hun interesses en hun mogelijkheden.

Onze instrumenten hiervoor zijn een breed pakket van minoren in de bacheloropleidingen en een ruime keuze uit tal van specialisaties in de masteropleidingen.

3. Het creëren van honours programs voor zeer getalenteerde en gemotiveerde studenten.
4. Het verbeteren van studie-inzet, studietempo en studierendementen. In het najaar ga ik bij alle bacheloropleidingen langs om hierover concrete afspraken te maken.
5. Het bevorderen van de kwaliteit van onze HBO-instroom. Te veel HBO-doorstromers haken af, simpelweg omdat ze een onvoldoende achtergrond hebben. Hierover zouden we met het HBO, in het bijzonder met onze buurman Fontys, tot nadere afspraken moeten komen.
6. Het vergroten van de instroom in onze masteropleidingen. We profileren ons nationaal en internationaal veel te bescheiden, terwijl we toch zoveel te bieden hebben voor ambitieuze jonge mensen.

Ik roep u op: laten we deze projecten prioriteit geven, laten we hier onze energie in steken en laten we gezamenlijk proberen deze projecten nu eens echt tot een goed einde te brengen. Dat zou een geweldige versterking zijn van onze concurrentiepositie op onderwijsgebied.

(5)

Dames en heren, ik kom aan mijn laatste onderwerp.

Binnen onze universiteit is niet iedereen overtuigd van nut en noodzaak van federatievorming door de drie technische universiteiten in ons land.

Om maar meteen duidelijk stelling te nemen: ik wel.

Er is hier geen sprake van een voorbijgaande bevestiging onder tijdelijke maatschappelijke en politieke druk. De Federatie van Technische Universiteiten in Nederland is echt binnen twee jaar een feit. Er is geen weg meer terug. En dat is een goede zaak voor alle drie de TU's. Dus ook voor de TU/e.

Juist door de onderlinge samenwerking en afstemming kunnen wij op bewust gekozen terreinen een topositie (blijven) innemen. Dat is van levensbelang voor de technology hotspot Zuidoost-Nederland.

Dankzij het 3TU-proces krijgen we dus juist meer een eigen profiel en kunnen we gericht de beste studenten en medewerkers uit binnen- én buitenland aantrekken. Verder staan we op bepaalde terreinen samen sterker in de wereldconcurrentie dan ieder voor zich. En, last but not least, dankzij de steun van de overheid voor het 3TU-proces is er nu ook financieel meer mogelijk.

Kijk, ik snap ook wel dat er in deze fase van de federatievorming veel tijd moet worden besteed aan praten en plannen maken. Natuurlijk besteedt iedereen zijn tijd liever aan onderzoek en onderwijs. Maar we zullen door deze fase heen moeten. Om te kunnen oogsten moet er nu eenmaal eerst geploegd, geëgd, gezaaid, gemest, gespreid en gewied worden. Zo gaat dat ook hier.

Maar uiteindelijk zal ook de TU/e profijt hebben van de samenwerking met Delft en Twente. Ook daar ben ik optimistisch over.

Dames en heren, ik sluit af.

De Technische Universiteit Eindhoven staat er als bijna vijftigjarige goed voor. Volgend jaar onderstrepen we dat met de viering van het tiende lustrum.

Ik heb u voorgehouden dat de samenleving van vandaag dringend behoefte heeft aan wetenschappelijke analyse en technologisch vernuft en dus aan academisch gevormde ingenieurs.

Ik heb u geschetst dat ik ideeën van goede onderzoekers ruim baan wil geven en ons onderwijsbeleid wil richten op een beperkt aantal prioriteiten. Verder onderstreepte ik dat het 3TU-proces onomkeerbaar is en ook voor de TU/e een hele goede zaak.

Al met al is er genoeg om het komende jaar de schouders onder te zetten. Dat geldt ook voor de studenten onder u.

Jullie leggen hier de basis voor je verdere leven. Dat kun je maar één keer doen. Ga dus zorgvuldig om met je talenten en met de geboden kansen om je zelf wetenschappelijk en als mens te ontplooiën.

Besteed je tijd zinvol en efficiënt. Je zult daar een heel leven profijt van ondervinden. Nou, als dat geen optimistische boodschap is, dan weet ik het niet meer.

Ik ben benieuwd of Dolf Jansen vanmiddag óók zo optimistisch is. Ik geef hem graag het woord.